

Vystoupení Památkové inspekce na poradě Krajského úřadu Zlínského kraje dne 17. září 2021

Obsah:

<u>A. První zkušenosti s aplikací fiktivních závazných stanovisek orgánů památkové péče.....</u>	<u>1</u>
1) Jak urychlit vydání závazného stanoviska orgánu památkové péče po 1. lednu 2021	1
2) Volba formy závazného stanoviska a náležitosti podání.....	10
3) Neodstranění vad žádosti o závazné stanovisko pro postupy a řízení dle stavebního zákona.....	16
4) Speciální přezkum fiktivního závazného stanoviska dle § 4 odst. 10 stavebního zákona a nastavení rozhodovací praxe nadřízeným dotčeným orgánem	18
<u>B. Změny zákona o státní památkové péči v souvislosti s přijetím nového stavebního zákona</u>	<u>20</u>

A. První zkušenosti s aplikací fiktivních závazných stanovisek orgánů památkové péče

1) Jak urychlit vydání závazného stanoviska orgánu památkové péče po 1. lednu 2021

Otázka:

Chtěla bych se zeptat, jak můžeme správně postupovat, aby byla naše práce v souladu se zákonem, a přitom jsme neomezili další subjekty na jejich právech a vydávali naše závazná stanoviska bez zatížení nedostatkem času na plnohodnotné zpracování.

Z přehledu za poslední dva roky vyplývá, že mezi podáním od žadatele a připsáním žádosti na úsek památkové péče uplyne doba od 1 – 5 dní, neboť struktura posloupnosti přidělování pošty obsahuje více než dva body mezi přijetím v podatelně a přijetím dokumentu na úseku památkové péče. Když takový dokument zašlu na NPÚ poštou, ztratím další 2 – 3 dny, než tam dorazí. Pak má NPÚ zákonnou lhůtu 20 dní, kterou jim ale nemůžu zkrátit, neboť prý by naše stanovisko bylo zatíženo nezákonností. Z přehledu dále vyplývá, že mezi datem vystavení vyjádření NPÚ a jeho přijetím na náš úřad je dalších 3 – 5 dní, neboť i tam existuje systém výpravy o více než dvou lidech. Pak, když dokument dorazí k nám, musíme s ním seznámit žadatele, pokud obsahuje nějaké podmínky. Lhůtu na vyjádření jsme už teď zkrátili na 5 dní, což se nám zdá poněkud málo, ale asi to jinak nepůjde. A v případě, že zasílám, poštou zase ztratím 2 – 10 dní. Při takovém součtu, když vezmu maximální časy $5+3+20+5+10+5=48$ dní. Z toho vyplývá, že žádost, u které budu chtít mít stanovisko vydané včas, tj. do 30 dní od podání, musím získat v den, kdy přišla na úřad, ještě téhož dne ji odeslat a pak mi musí všechno přijít v nejkratším možném čase. Ten by v ideálním případě vypadal asi takto: podání, ve stejném dni přijetí na úsek a vypravení na NPÚ datovkou = 1 den, + 20 dní = zákonná lhůta + 1 den = poslali datovkou, +1 den = přijetí na úsek, téhož dne žadatel převzal osobně seznámení s podklady řízení, + 5 dní na vyjádření, do pěti dní nic nepřišlo, + 1 den = vydání. To je celkem 27 dní.

Ve chvíli, kdy se k žádosti nedostanu hned, je to spíše dílem náhody, že to vydám včas.

Ve věcech, které nejsou důležité – nátěr boudy ve vnitrobloku domu v MPZ lakem – to můžu neřešit a nic se nestane, ve chvíli, kdy se jedná o složitější věc, která bude mít, byť jednu podmínku, je to nereálné.

Zvolila jsem následující postup, ale mám obavy, že není úplně správný:

- 1.** Získat dokument ve stejný den se stále nedaří, zejména před víkendem je to nemožné.
- 2.** Zaslání na NPÚ jsme vyřešili – žádost a jiné schopné dokumenty jdou datovkou, papírové díly po domluvě v případě možnosti urychlení předání osobním předáním konkrétnímu garantovi v rámci pojižděk po území. Vždy to má dřív než poštou.
- 3.** Bod lhůty 20 dní nelze zkrátit. Požádala jsem NPÚ o zavedení na jejich úseku řekněme obecného typu vyjádření pro takové žádosti, které z jejich hlediska nevyžadují podmínky a jsou přípustné v plném rozsahu. Anebo pro takové žádosti, ke kterým nemají vůbec v úmyslu se vyjádřit. Kdysi takový dokument měli. Když nám nic nepošlou, musíme čekat na konec lhůty, když nám ale pošlou takový list, můžeme postoupit dál v řízení a také zkrátit čas.
- 4.** Na základě této mé žádosti mi bylo z NPÚ sděleno, že lze psát místo vyjádření zápis do protokolu u nás v kanceláři (týká se jen jednoduchých věcí). Bohužel jsme tento postup dříve zkusili – cca rok 2019 hlavně pro věci v MPZ. Ve skoro každém byla ze strany NPÚ dána podmínka. Když u nás pak byla kontrola z kraje, tak nám řekli, že takto to nelze. Že protokol není oficiálním dokumentem NPÚ, neboť je s hlavičkou našeho úřadu, a tudíž musíme stejně nechat uplynout 20denní lhůtu, kterou NPÚ na vyjádření měl. Že nejde jen sejít se s garantem území, prohlédnout si objekt zvenku, posoudit s žádostí a sepsat do protokolu, že tam musí u toho být i žadatel. Pokud pro potřeby žádosti stačilo vidět dům zvenčí a v kontextu okolí, prošli jsme s garantem území (bez účasti žadatele), aby viděl objekty, které má zrovna v žádosti a do protokolu nám pak případně dal podmínky. A také nám bylo řečeno, že na protokolu nestačí podpis garanta území, ale že to musí podepsat jeho nadřízený na NPÚ a snad že to dokonce nejde vůbec, pokud by měli nějaké podmínky. Že tak jde dělat jen protokol bez podmínek.
- 5.** Protokol bez podmínek je fajn, neřeší ale lhůtu 20 dní, na její marné uplynutí musíme čekat. I to je však lepší než nic.
- 6.** Protokol s podmínkami by byl dobrý v případě, že by bylo možné pominout zbytek lhůty, což nejde. A hlavně by odpadlo čekání na doručení vyjádření z NPÚ.
- 7.** V této věci bych Vás ráda požádala o právně správné řešení, zda lze od NPÚ získat krom vyjádření i jiný dokument, který je validní a použitelný, aniž by nastal výše uvedený problém.
- 8.** Dále jsme u lhůty na seznámení, tu jsme zkrátili na 5 dní a nabídli jsme lidem možnost ji zkrátit ještě, když nám doručí dokument o tom, že nemají připomínek a vzdají se možnosti podat námítky. Což bylo více k dobru dříve, při pěti dnech tato možnost žadatele přestala zajímat. Nicméně si pamatuju, že na nějakém školení nám říkali, že snad lze seznamovat s podklady e-mailem. Co by takové seznámení mělo obsahovat, aby bylo právně správně

(elektronický podpis, doručenkou, konverzi,...?) a mohou lidé pak také odpovědět e-mailem, nebo musí zasílat svou odpověď zase klasicky poštou nebo datovkou? Lze, aby to zaslali třeba e-mailem na e-podatelnu úřadu, a jak by měl takový výstup vypadat a co by měl obsahovat?

9. Při tak šibeničním čase 30 dní, pokud neuvázne vyjádření na NPÚ tak celá věc troskotá na seznámení se s podklady a lhůtě na vyjádření. Když žadatel bude tušit, že vyjádření NPÚ bude mít nějaké nepříjemné podmínky, prostě jen nevyzvedne poštu, lhůta 30 dní od podání uplyne a vznikne fikce závazného stanoviska.

U žádostí typu výměna oken, natření plechových vrat, oprava fasády na budově v MPZ, která není KP, nebo třeba kácení stromů se nedá uplatnit §71 odst. 3 písm. a) správního řádu – zvláště složitý případ. Nikdo nám neuvěří, že je to složitě. Žádosti na NPÚ se vyřizují spravedlivě, takže typují, že tak, jak postupně přicházejí. Když pak zjistí, že ona kovová vrata divného vzhledu nelze vyhodit, protože jsou vzácností okresu, nemají už moc času se k věci vyjádřit.

Musíme při povolování prodloužení lhůty odůvodnit, co je tak nezbytné, že se lhůta na vyjádření prodlužuje?

Z výše uvedených důvodů, kdy je možné posoudit řešený objekt bez účasti majitele z veřejného prostoru, také nesvoláváme místní šetření, přesto se čekáním na vyjádření NPÚ a zasíláním seznámení s jednou či dvěma podmínkami dostáváme za předepsaný čas.

Je ještě nějaký jiný legální způsob, jak neprošvihnout všechny lhůty a přitom neporušit právní předpisy.

Zejména vidím tento problém u vydávání závazných stanovisek pro stavební úřad, kdy skutečně mohou počkat na fikci a vydat rozhodnutí bez našeho stanoviska.

Možnost vydání závazného stanoviska fikcí je platné jen pro takové, které je vydané jako „Závazné stanovisko“ podle § 149 správního řádu.

Když jsem nastupovala do úřadu, bylo mi řečeno, že i když uplyne lhůta k vydání stanoviska, že ho mám přesto vydat, protože je pro chráněné objekty lepší, aby měly stanovisko, sic, pozdě, než aby žádné nebylo. Což by se tedy dalo uplatnit na všechna rozhodnutí podle § 67, která se mi nepodaří vydat do 30 dní – zejména kvůli výše uvedeným průtahům. Doufám, že taková stanoviska jsou legální a nejsou dynamitem ve skříni v případě, že se do nich někdo odvolá...?

Stavební úřady po našem dotazu již nechtějí závazné stanoviska na cokoliv, co se týká rodinných domů, a to i v případě zásahů do statiky a nosných prvků objektu, jak to chtěly dřív (přístavby, stavební úpravy, bourání, nové RD,...). Ve všech případech, které se řeší ohlášením stavby. Jakým způsobem budou fungovat dvě rozhodnutí vedle sebe, kdy jedno řekne Ano, lze stavět, a druhé Ne, nelze, protože podmínka č. 1 na něco..., kdy se jedná o rozhodnutí stavebního úřadu a v druhém případě naše rozhodnutí a do žádného z nich se žadatel neodvolal a ona nabyla právní moci?

Odpověď:

Váš dotaz je obsáhlý a zároveň zásadní a jde ke kořenům aktuálního fungování památkové péče. Je jisté, že výkon orgánu památkové péče nezlepší jedno radikální velké opatření, ale bude muset jít o soubor dílčích.

1. Získat dokument ve stejný den se stále nedaří, zejména před víkendem je to nemožné.

Hned první, na které narážíte, je zlepšení oběhu dokumentů po odborech a odděleních městského úřadu, ale týká se to jakéhokoliv úřadu. Zde leží možné zlepšení vně památkové péče, která se může v rámci úřadu navrhovat a žádat zlepšení.

2. Zaslání na NPÚ jsme vyřešili – žádost a jiné schopné dokumenty jdou datovkou, papírové díly po domluvě v případě možnosti urychlení předání osobním předáním konkrétnímu garantovi v rámci pojižděk po území. Vždy to má dřív než poštou.

V případě že si předáváte poštu s Národním památkovým ústavem osobně, mělo by se dít takovým způsobem, aby bylo pro budoucnost patrný pohyb konkrétních dokumentů, tj. předávat si je na základě podepsaného protokolu.

3. Běh lhůty 20 dní nelze zkrátit. Požádala jsem NPÚ o zavedení na jejich úseku řekněme obecného typu vyjádření pro takové žádosti, které z jejich hlediska nevyžadují podmínky a jsou přípustné v plném rozsahu. Anebo pro takové žádosti, ke kterým nemají vůbec v úmyslu se vyjádřit. Kdysi takový dokument měli. Když nám nic nepošlou, musíme čekat na konec lhůty, když nám ale pošlou takový list, můžeme postoupit dál v řízení a také zkrátit čas.

Ano, Památková inspekce je toho názoru, že 20 dní na zpracování písemného vyjádření nelze zkrátit. Otázkou možného zkrácení lhůty na doručení písemného vyjádření, případně nevypracováním písemného vyjádření Národního památkového ústavu v bagatelních věcech, týkajících se ochranného pásma, se zabývala odpověď Památkové inspekce. Odpovídala na dotaz odborné organizace státní památkové péče, která navrhla dvě níže uvedené možnosti vyřízení postupy. Vašemu dotazu odpovídá níže uvedená Varianta 3. Dotaz v této věci zněl:

1. Žádosti orgánů státní památkové péče týkající se „památkově bezkonfliktních“ staveb v ochranných pásmech pouze vzít na vědomí, a ve stanovené lhůtě je formou písemného vyjádření nevyřídit? Toto řešení ušetří mnoho času, nicméně NPÚ má obavy, že takový postup by bylo možné vnímat jako nečinnost NPÚ a v minulosti právě proto věci takto neřešili. Umožňuje aktuálně platná právní úprava NPÚ takovýto postup?

2. Žádosti orgánů státní památkové péče týkající se „památkově bezkonfliktních“ staveb v ochranných pásmech vyřídit formou souhrnného písemného vyjádření pro více žádostí jedním číslem jednacím? V odpovědi NPÚ by byla uvedena jednotlivá čj., vždy předmět podání (zateplení fasády, výměna oken atp.) a závěr že „práce, popsané všech výše uvedených čísel jednacích, jsou v souladu se zájmem ochrany kulturně historických hodnot“ – nebo jiná, podobně formulovaná věta.

V případě, že by NPÚ doručil písemné vyjádření s podmínkou/podmínkami a bylo orgánem památkové péče vydáno fiktivní závazné stanovisko, pak by se mohlo jednat o naplnění podmínek pro provedení speciálního přezkumu fiktivního závazného stanoviska dle § 4 odst. 10 stavebního zákona. V případě kladného písemného vyjádření bez podmínek by se čistě z formálního hlediska hůře dovozovalo, že nebyly splněny předpoklady pro vydání

souhlasného závazného stanoviska bez podmínek. Vstoupit do procesu povolování záměru mohou účastníci řízení u stavebního úřadu. Hrozbu provedení speciálního přezkumu dle § 4 odst. 10 stavebního zákona nelze úplně eliminovat ani jedním z navržených postupů. Reálnou pomocí by zde byla ustálená rozhodovací praxe a shoda na okruhu bagatelních věcí. Pak lze tuto hrozbu v souladu s § 2 odst. 4 správního řádu minimalizovat.

Bezpochyby je nutné trvat na tom, aby NPÚ byl požádán o písemné vyjádření ke každé žádosti, která na orgán památkové péče dorazí a je považována za perfektní (v opačném případě by měl orgán památkové péče postupovat podle § 149 odst. 5 správního řádu a nikoli žádat NPÚ o vypracování jeho písemného vyjádření), jak to předpokládá ustanovení § 14 odst. 6 zákona o státní památkové péči.

Aktuální znění ustanovení § 14 odst. 6 zákona o státní památkové péči nemá dle názoru Památkové inspekce šťastnou podobu, neboť jeho výklad není hned v několika ohledech jednoznačný. V odborné literatuře nepanuje úplná shoda, zda bez ohledu na lhůtu obsaženou v cit. ustanovení může NPÚ nevypracovat písemné vyjádření. Úvahu o tom, že bez ohledu na běh této lhůty je NPÚ povinen písemné vyjádření vypracovat, obsahuje komentář k § 14 odst. 6 zákona o státní památkové péči obsažený v publikaci Varhaník, Jiří; Malý, Stanislav: Zákon o státní památkové péči, Komentář, Praha 2011, elektronická verze právní stav komentáře je ke dni 1. 1. 2018. Podle předmětného komentáře ustanovení § 14 odst. 6 zákona o státní památkové péči primárně dopadá na otázku prodloužení na straně NPÚ, ale nikoli na povinnost NPÚ písemné vyjádření vypracovat. Pochopitelně však tento komentář nekonstatuje tuto povinnost ex post poté, což již NPÚ zná okolnost vydání závazného stanoviska. Komentář k témuž ustanovení obsažený v publikaci Zídek, Martin, Klusoň, Jiří, Tupý, Michal. Zákon o státní památkové péči. Praktický komentář. Praha, 2019 dospívá v této věci k závěru, že po marném uplynutí lhůty pro doručení písemného vyjádření může orgán státní památkové péče v řízení pracovat s tím, že písemné vyjádření neobdržel. Národní památkový ústav dnes nemůže předem v konkrétní věci deklarovat, že písemné vyjádření vypracovávat nebude a tím zkrátit lhůty pro vydání závazného stanoviska. Památková inspekce je toho názoru, že NPÚ zmíněná úprava zakládá možnost se k věci nevyjádřit tím, že nechá lhůtu pro předložení písemného vyjádření uplynout marně. Stav spočívající v tom, že lhůta pro doručení písemného vyjádření NPÚ orgánu státní památkové péče uplyne marně, je situace zákonem o státní památkové péči předpokládaná a nelze takovýto stav označit za protiprávní.

Na druhou stranu by se měl NPÚ vyvarovat toho, aby tak nebyly pominuty práce, které mohou mít dopad na hodnoty významné z hlediska zájmů státní památkové péče. Ve vydefinování okruhu těchto prací např. ve vnitřním předpisu NPÚ spatřuje Památková inspekce největší slabinu zmíněného postupu, zejména pokud by byla formulována zcela obecně ke všem ochranným pásmům vymezeným podle zákona o státní památkové péči. Základním problémem je, že hodnoty chráněné ochrannými pásmy a ani podmínky jednotlivých ochranných pásem nemají společného jmenovatele a identifikovat obecně bagatelní zásahy i pro interní potřebu NPÚ bude úkol prakticky velmi obtížně realizovatelný. **Varianta 1** znamená fakticky úplnou nečinnost bez doložení toho, že se NPÚ vlastním obsahem žádosti o závazné stanovisko zabýval. Jak je však uvedeno výše i toto je stav, se kterým zákonodárce počítal.

Variantu 2 považuje Památková inspekce za problematickou, neboť sice výsledkem bude písemnost, ale ta nebude představovat dostatečnou důkazní oporu pro orgán památkové

péče, neboť fakticky neobsahuje věcné hodnocení jednotlivých kauz a pouze shrnuje postoj NPÚ, aniž by byly známy jeho důvody. Faktickou oporu pro orgán památkové péče takového řešení nepředstavuje a je svým způsobem výstupem čistě formálním, jehož využitelnost v rámci postupu orgánu státní památkové péče je sporná. Jediným pozitivem této varianty je nespornost faktu, že se konkrétní věci NPÚ zabýval.

Současně se nabízí jako řešení i **Varianta 3**, kterou by bylo stručné písemné vyjádření ke každé jednotlivé věci, které konstatuje, že zde NPÚ nespátřuje jakýkoliv konflikt se zájmy státní památkové péče, které však musí výslovně zmínit. Je však nesporné, že toto řešení žádnou významnou administrativní úsporu nepředstavuje.

4. Na základě této mé žádosti mi bylo z NPÚ sděleno, že lze psát místo vyjádření zápis do protokolu u nás v kanceláři (týká se jen jednoduchých věcí). Bohužel jsme tento postup dříve zkusili – cca rok 2019 hlavně pro věci v MPZ. Ve skoro každém byla ze strany NPÚ dána podmínka. Když u nás pak byla kontrola z kraje, tak nám řekli, že takto to nelze. Že protokol není oficiálním dokumentem NPÚ, neboť je s hlavičkou našeho úřadu, a tudíž musíme stejně nechat uplynout 20denní lhůtu, kterou NPÚ na vyjádření měl. Že nejde jen sejít se s garantem území, prohlédnout si objekt zvenku, posoudit s žádostí a sepsat do protokolu, že tam musí u toho být i žadatel. Pokud pro potřeby žádosti stačilo vidět dům zvenčí a v kontextu okolí, prošli jsme s garantem území (bez účasti žadatele), aby viděl objekty, které má zrovna v žádosti a do protokolu nám pak případně dal podmínky. A také nám bylo řečeno, že na protokolu nestačí podpis garanta území, ale že to musí podepsat jeho nadřízený na NPÚ a snad že to dokonce nejde vůbec, pokud by měli nějaké podmínky. Že tak jde dělat jen protokol bez podmínek. Protokol bez podmínek je fajn, neřeší ale lhůtu 20 dní, na její marné uplynutí musíme čekat. I to je však lepší než nic. Protokol s podmínkami by byl dobrý v případě, že by bylo možné pomínout zbytek lhůty, což nejde. A hlavně by odpadlo čekání na doručení vyjádření z NPÚ. V této věci bych Vás ráda požádala o právně správné řešení, zda lze od NPÚ získat krom vyjádření i jiný dokument, který je validní a použitelný, aniž by nastal výše uvedený problém.

Zde by jedinou možností bylo, aby na místě podepsala protokol, který obsahuje písemné vyjádření, za Národní památkový ústav osoba k tomu vnitřními předpisy oprávněná, tj. vedoucí odboru péče o památkový fond. Jedině tak bude dokument sepsaný na jednání písemným vyjádřením odborné organizace státní památkové péče. Tento postup z povahy věci nebude příliš častý. V opačném případě nastávají spory v tom směru, že do protokolu se vyjádřila osoba, která není oprávněna za NPÚ podepisovat, že tedy jde pouze o její názor a nikoli o postoj NPÚ. Jen za dodržení výše uvedených principů vznikne písemnost, která obsahuje postoj NPÚ, když za NPÚ tento postoj svým podpisem potvrdí osoba k tomu oprávněná vnitřními předpisy NPÚ.

5. Dále jsme u lhůty na seznámení, tu jsme zkrátili na 5 dní a nabídli jsme lidem možnost ji zkrátit ještě, když nám doručí dokument o tom, že nemají připomínek a vzdají se možnosti podat námítky. Což bylo více k dobru dříve, při pěti dnech tato možnost žadatele přestala zajímat. Nicméně si pamatuju, že na nějakém školení nám říkali, že snad lze seznamovat s podklady e-mailem. Co by takové seznámení mělo obsahovat, aby bylo právně správně (elektronický podpis, doručenkou, konverzi,....?) a mohou lidé pak také odpovědět e-mailem,

nebo musí zasílat svou odpověď zase klasicky poštou nebo datovkou? Lze, aby to zaslali třeba e-mailem na e-podatelnu úřadu, a jak by měl takový výstup vypadat a co by měl obsahovat?

Co se týče povinnosti seznámit žadatele s podklady závazného stanoviska, zde bychom chtěli odkázat na metodické materiály Ministerstva kultury ohledně novely zákona č. 403/2020 Sb., které byly probírány na krajských poradách s pracovníky ORP a NPÚ. V části A bodu 11 metodického materiálu je psáno:

„Z procesního hlediska je pak třeba konstatovat, že tlak na urychlení řízení spojený např. s přesunem věcného vyřízení žádosti před druhoinstanční orgán s sebou nese i další možný nechtěný efekt, kterým je menší časový prostor pro komunikaci prvoinstančního dotčeného orgánu se žadatelem. Za tohoto stavu **nelze striktně trvat na tom, aby žadateli bylo umožněno se seznámit s podklady** závazného stanoviska, které má formu předpokládanou v § 149 správního řádu, když by výsledkem bylo vydání fiktivního závazného stanoviska. Byť lze považovat nástroj umožnění seznámit se s podklady za efektivní v komunikaci se žadatelem, časové hledisko zavedené zákonem č. 403/2020 Sb. zde má přednost a nelze tak v tomto případě procesní krok, který není správním řádem výslovně pro vydání závazného stanoviska vyžadován, upřednostnit před povinností dotčeného orgánu chránit veřejný zájem, neboť pro ochranu tohoto zájmu zákonodárce nově stanovil jen krátkou, propadnou lhůtu.“

Vzhledem k novele správního řádu a stavebního zákona č. 403/2020 Sb. jsme toho názoru, že rychlost vyřizování žádosti o vydání závazného stanoviska má přednost před umožněním seznámit se s podklady řízení. Proces vydávání závazného stanoviska dotčeného orgánu byl novelou zákona č. 403/2021 Sb. učiněn méně formálním než dříve. Umožnit seznámit s podklady není obligatorní součástí postupu vydávání závazného stanoviska a umožnění seznámení žadatele s podklady nesmí vést k vydání fiktivního závazného stanoviska tam, kde mělo být vydáno závazné stanovisko s podmínkami nebo nepřípustné závazné stanovisko.

Komunikaci ve směru úřad - žadatel lze zjednodušit postupem podle § 19 odst. 4 správního řádu:

„Nevylučuje-li to zákon nebo povaha věci, na požádání účastníka řízení správní orgán doručuje na adresu pro doručování nebo elektronickou adresu, kterou mu účastník řízení sdělí, zejména může-li to přispět k urychlení řízení; taková adresa může být sdělena i pro řízení, která mohou být u téhož správního orgánu zahájena v budoucnu.“

Ideálně, pokud budete mít ve svých formulářích žádosti o vydání závazného stanoviska větu se žádostí doručování na žadatelem uvedenou elektronickou adresu, pak je možné např. informaci o možnosti seznámit se s podklady posílat mailem. Jedná se však o komunikaci jenom směrem od Vás k žadateli nikolivěk opačně. Pro žadatele platí ustanovení § 37 odst. 4 správního řádu:

„Podání je možno učinit písemně nebo ústně do protokolu anebo v elektronické podobě. Za podmínky, že podání je do 5 dnů potvrzeno, popřípadě doplněno způsobem uvedeným ve větě první, je možno je učinit pomocí jiných technických prostředků, zejména prostřednictvím dálnopisu, telefaxu nebo veřejné datové sítě bez použití podpisu.“

Tzn. pokud by bylo podání učiněno např. e-mailem bez použití podpisu, pak by musel podatel své podání ve lhůtě 5 dnů doplnit dle výše uvedeného.

6. Při tak šibeničním čase 30 dní, pokud neuvázne vyjádření na NPÚ tak celá věc troskotá na seznámení se s podklady a lhůtě na vyjádření. Když žadatel bude tušit, že vyjádření NPÚ bude mít nějaké nepříjemné podmínky, prostě jen nevyzvedne poštu, lhůta 30 dní od podání uplyne a vznikne fikce závazného stanoviska.

K povinnosti dotčeného orgánu umožnit seznámení s podklady závazného stanoviska viz odpověď k bodu výše. Vzhledem k nemožnosti jednoduššího méně formálního vyřízení písemného vyjádření ze strany Národního památkového ústavu, kdy by nebyla využívána plná 20denní lhůta na doručení písemného vyjádření orgánu památkové péče, je dnes situace taková, že většina žádostí o vydání závazného stanoviska je vyřízena ve lhůtě delší, než je 30 dní.

Vydání fiktivního závazného stanoviska lze doporučit jen v bagatelních věcech, ostatně sama jeden příklad ve své otázce uvádíte. Problémem bude, zda se podaří v našem oboru najít shodu na tom, co je bagatelní záležitostí, protože již dopředu lze uvést, že plošné uplatnění jednoho přístupu vzhledem k rozmanitosti kulturněhistorických hodnot předmětů řízení není reálné.

7. U žádostí typu výměna oken, natření plechových vrat, oprava fasády na budově v MPZ, která není KP, nebo třeba kácení stromů se nedá uplatnit §71 odst. 3 písm. a) správního řádu – zvláště složitý případ. Nikdo nám neuvěří, že je to složité. Žádosti na NPÚ se vyřizují spravedlivě, takže typují, že tak, jak postupně přicházejí. Když pak zjistí, že ona kovová vrata divného vzhledu nelze vyhodit, protože jsou vzácností okresu, nemají už moc času se k věci vyjádřit. Musíme při povolování prodloužení lhůty odůvodnit, co je tak nezbytné, že se lhůta na vyjádření prodlužuje?

Zde je potřeba uvést, že pro vydání závazného stanoviska dle § 149 správního řádu se uplatní speciální pravidlo v § 149 odst. 4 správního řádu:

„K této lhůtě se připočítává doba až 30 dnů, jestliže je zapotřebí naříditi ohledání na místě nebo jde-li o zvláště složitý případ.“

V samotném textu ustanovení však rozdíl není. V případě, že se bude jednat o závazné stanovisko vydávané pro řízení a postupy dle stavebního zákona, pak v takovém případě dle § 4 odst. 9 věty první stavebního zákona:

„O prodloužení lhůty k vydání závazného stanoviska podle správního řádu vydá dotčený orgán usnesení, které se pouze poznamená do spisu, a dotčený orgán vyrozumí o této skutečnosti žadatele.“

Žadatel tak obdrží pouze informaci o prodloužení lhůty a vlastní důvod uvedený v odůvodnění usnesení bude patrný ze spisu v této věci. Složitost každopádně není nikde ve správním řádu nebo stavebním zákoně definována. Nemusí se jednat jen o složitou otázku věcnou, ale i formální, kdy orgán památkové péče je ze zákona povinen vyčkat 20 dní od doručení žádosti na doručení písemného vyjádření a není oprávněn tuto lhůtu zkrátit. I toto může být důvodem pro prodloužení lhůty pro vydání závazného stanoviska dotčeného orgánu. Důvody prodloužení by být uvedeny měly, stačí však stručná podoba

8. *Z výše uvedených důvodů, kdy je možné posoudit řešený objekt bez účasti majitele z veřejného prostoru, také nesvoláváme místní šetření, přesto se čekáním na vyjádření NPÚ a zasíláním seznámení s jednou či dvěma podmínkami dostáváme za předepsaný čas. Je ještě nějaký jiný legální způsob, jak neprošvihnout všechny lhůty a přitom neporušit právní předpisy.*

Žádný zázračný vše řešící způsob nám známý není.

9. *Zejména vidím tento problém u vydávání závazných stanovisek pro stavební úřad, kdy skutečně mohou počkat na fikci a vydat rozhodnutí bez našeho stanoviska. Možnost vydání závazného stanoviska fikcí je platné jen pro takové, které je vydané jako „Závazné stanovisko“ podle § 149 správního řádu.*

Některé orgány památkové péče se písemně se stavebními úřady ujistily a potvrdily si, že stavební úřady budou akceptovat jenom ta fiktivní závazná stanoviska, která jsou materializována v osvědčení dotčeného orgánu vydaného podle § 154 a následujících správního řádu. Pokud ve správním obvodu Vaší ORP nefunguje spolupráce se stavebními úřady, není jiné cesty, než stavební úřady spolu se žadatelem o vydání závazného stanoviska vždy informovat o každém procesním kroku orgánu památkové péče, který se dotýká běhu lhůt – staví ji, prodlužuje, rozebíhá.

10. *Když jsem nastupovala do úřadu, bylo mi řečeno, že i když uplyne lhůta k vydání stanoviska, že ho mám přesto vydat, protože je pro chráněné objekty lepší, aby měly stanovisko, sic, pozdě, než aby žádné nebylo. Což by se tedy dalo uplatnit na všechna rozhodnutí podle § 67, která se mi nepodaří vydat do 30 dní – zejména kvůli výše uvedeným průtahům. Doufám, že taková stanoviska jsou legální a nesou dynamitem ve skříni v případě, že se do nich někdo odvolá...?*

Lhůta pro vydání správního rozhodnutí vyjádřená v § 71 správního řádu je lhůtou pořádkovou. Jejím uplynutím není vydáno fiktivní rozhodnutí. Obdobná konstrukce je stanovena např. v § 87 odst. 4, § 94p odst. 3, § 94y odst. 1, § 112 odst. 3 stavebního zákona, jen je zde lhůta prodloužena na 90 popř. 120 dní. Překročení lhůty pro vydání rozhodnutí nezpůsobí neplatnost nebo dokonce nicotnost rozhodnutí. Může se jednat o nesprávný úřední postup, který by byl řešen podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád).

11. *Stavební úřady po našem dotazu již nechtějí závazné stanoviska na cokoliv, co se týká rodinných domů, a to i v případě zásahů do statiky a nosných prvků objektu, jak to chtěly dřív (přístavby, stavební úpravy, bourání, nové RD,...). Ve všech případech, které se řeší ohlášením stavby. Jakým způsobem budou fungovat dvě rozhodnutí vedle sebe, kdy jedno řekne Ano, lze stavět, a druhé Ne, nelze, protože podmínka č. 1 na něco..., kdy se jedná o rozhodnutí stavebního úřadu a v druhém případě naše rozhodnutí a do žádného z nich se žadatel neodvolal a ona nabyla právní moc?*

Rozhodovací činnost stavebních úřadů orgány památkové péče neovlivní. Samozřejmě bychom uvítali sjednocení jejich rozhodovací praxe. Pokud stavební úřad nebude ve věci rozhodovat a stavební záměr lze podřadit pod práce uvedené v odst. 1 a 2 § 14 zákona o

státní památkové péči, pak orgán památkové péče vydá rozhodnutí. Pokud by si závazné stanovisko - rozhodnutí stavebník nevyžádal a práce realizoval, dopustil by se přestupku podle § 35 nebo 39, protože by provedl práce bez závazného stanoviska orgánu památkové péče.

2) Volba formy závazného stanoviska a náležitosti podání

Otázka:

Na Ministerstvo kultury se obrátil jménem svých klientů (dále jen „podatel“). Klienti podatele chtějí realizovat rekonstrukci a nástavbu bytového domu, který se nachází v památkové rezervaci města Karlovy Vary. Dům je dle tvrzení podatele v neutěšeném stavu, proto by klienti rádi provedli rekonstrukci tak, aby dále nedocházelo k poškozování stavby, a aby dům lépe odpovídal okolní zástavbě. V rámci těchto přípravných prací v 20... projektant klientů oslovil Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Lokti a Magistrát města Karlovy Vary, odbor památkové péče, za účelem zjištění názoru obou subjektů na stavební záměr klientů. Následně projektant jménem klientů podal na Magistrát města Karlovy Vary, odbor památkové péče, dne žádost o vydání závazného stanoviska ke stavebnímu záměru ve dvou variantách. Dle přílohy jde o vizualizaci dvou pohledů na dotčený objekt v podobě zákresu do fotografie. Dle podatele nebylo na tuto žádost odpovězeno a dne vydal Magistrát města Karlovy Vary, odbor památkové péče, nesouhlasné závazné stanovisko formou rozhodnutí s odkazem na § 67 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“).

Podatel vyjadřuje názor, že stavební záměr jeho klientů není nikterak předimenzovaný a není v rozporu s ostatní zástavbou, na rozdíl od jiných v minulosti realizovaných staveb v okolí. Dle názoru podatele se jeho klienti naopak snaží neupravený dům bez ozdobných prvků zrekonstruovat tak, aby lépe do okolí zapadl, a jsou připraveni v rámci rekonstrukce ozdobné prvky do domu zakomponovat.

Podatel odkazuje na ustanovení § 2 odst. 9 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“), které stanoví, že jestliže není závazné stanovisko dotčeného orgánu vydáno ve lhůtě pro jeho vydání, považuje se za souhlasné a bez podmínek.

Podle § 149 odst. 4 správního řádu správní orgán příslušný k vydání závazného stanoviska vydá závazné stanovisko bez zbytečného odkladu, nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy byl o vydání závazného stanoviska požádán. K této lhůtě se připočítává doba až 30 dnů, jestliže je zapotřebí nařídit ohledání na místě nebo jde-li o zvlášť složitý případ.

Ustanovení § 44a odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní památkové péči“) stanoví, že závazné stanovisko podle § 14 odst. 1 a 2, je-li vydáno orgánem státní památkové péče ve věci, o které není příslušný rozhodovat stavební úřad podle zvláštního právního předpisu, je samostatným rozhodnutím ve správním řízení, jinak je úkonem učiněným dotčeným orgánem pro řízení vedené stavebním úřadem.

Podatel je toho názoru, že v dané věci nastala fikce vydání souhlasného závazného stanoviska, protože žádost o vydání závazného stanoviska ke stavebnímu záměru byla podávána za účelem získání podkladu pro stavební řízení, tedy pro řízení o věci, o které je příslušný rozhodovat stavební úřad. Orgán státní památkové péče proto nemohl o věci rozhodnout rozhodnutím podle § 67 správního řádu.

Na základě výše uvedeného podatel žádá Ministerstvo kultury o stanovisko k následujícím otázkám, které jsou pokládány k současnému stavu právních předpisů:

- a) Jakou formou reaguje orgán státní památkové péče na žádost o vydání závazného stanoviska ke stavebnímu záměru, o kterém musí ve finále rozhodnout stavební úřad? Bude jeho reakce samostatným rozhodnutím ve správním řízení nebo úkonem učiněným dotčeným orgánem pro řízení vedené stavebním úřadem?
- b) Je pro odpověď na otázku ad a) podstatné, zdali v době podání již bylo zahájeno správní povolovací řízení (územní, stavební) u příslušného stavebního úřadu?
- c) Pokud orgán státní památkové péče v reakci na žádost o vydání závazného stanoviska ke stavebnímu záměru, které má být podkladem pro stavební řízení, stanovisko nevydá ani do 30 dnů od jejího doručení, platí fikce souhlasného stanoviska?
- d) Pokud orgán státní památkové péče v reakci na žádost o vydání závazného stanoviska ke stavebnímu záměru, které má být podkladem pro stavební řízení, stanovisko nevydá ani do 60 dnů od jejího doručení, platí fikce souhlasného stanoviska?

Odpověď:

K dotazu ad a)

Jakou formou reaguje orgán státní památkové péče na žádost o vydání závazného stanoviska ke stavebnímu záměru, o kterém musí ve finále rozhodnout stavební úřad? Bude jeho reakce samostatným rozhodnutím ve správním řízení nebo úkonem učiněným dotčeným orgánem pro řízení vedené stavebním úřadem?

K dotazu ad a) uvádí Ministerstvo kultury, že závazné stanovisko podle § 14 odst. 2 zákona o státní památkové péči má dvě formy. Po terminologické stránce je použití pojmu „závazné stanovisko“ v § 14 zákona o státní památkové péči zavádějící, neboť ne vždy se obsahově kryje s tím, jak tento pojem používá správní řád a stavební zákon. Jinak řečeno, pojem závazné stanovisko, jak jej používá zákon o státní památkové péči, a tentýž pojem, jak jej používá správní řád a stavební zákon, jsou obsahově odlišné. Závazné stanovisko podle § 14 odst. 2 zákona o státní památkové péči může mít formu:

- a. správního rozhodnutí nebo
- b. závazného stanoviska ve smyslu správního řádu, tj. závazného stanoviska podle § 149 správního řádu.

Rozlišení těchto dvou forem upravuje § 44a odst. 3 zákona o státní památkové péči. Podle § 44a odst. 3 cit. zákona orgán státní památkové péče vydává závazné stanovisko ve formě

podle § 149 správního řádu za podmínky, že ve věci je příslušný rozhodovat stavební úřad podle stavebního zákona. Toto ustanovení hovoří o příslušnosti stavebního úřadu rozhodnout, a nikoli o tom, že v konkrétní věci bude stavební úřad rozhodnutí vydávat (k tomu viz níže). Toto ustanovení dále konstatuje, že závazné stanovisko ve formě podle § 149 správního řádu se vydává za podmínky, že:

- a. jde o stavbu či jiný zásah regulovaný stavebním zákonem a současně
- b. záměr je natolik konkrétně popsán (tj. včetně projektové dokumentace), že je dána pravomoc stavebního úřadu takovou věc posoudit.

První podmínka nedopadá výlučně jen na správní řízení podle stavebního zákona, ale i na zjednodušené postupy podle tohoto zákona, u kterých je sice rovněž dána rozhodovací pravomoc stavebního úřadu, ale jen za stanovených předpokladů, kterými jsou převážně určité kvalitativní nedostatky podání stavebníka. Tyto nedostatky nejsou nezbytně podmíněny zájmy státní památkové péče. I v případech, kdy orgán státní památkové péče ve svém závazném stanovisku stanoví přípustnost záměru z hlediska zájmů státní památkové péče, může nastat situace, že stavební úřad pro konflikt s jiným veřejným zájmem nebo jinou skutečností bude muset využít svou rozhodovací pravomoc a zamýšlený záměr omezit, nebo dokonce žádost zamítnout. Střet záměru na jiném úseku ochrany veřejných zájmů nemůže žádný dotčený orgán, a ani orgán státní památkové péče předjímat a odvozovat od něj formu správního aktu, kterou posoudí zájmy státní památkové péče.

Druhá podmínka je spojena mimo jiné s tím, jak podrobná je dokumentace či žádost sama. Zde si dovolí Ministerstvo kultury zabývat se užší částí problematiky a při odpovědi na položený dotaz pomine Ministerstvo kultury např. problematiku obnovy movité kulturní památky, úpravy dřevin nebo provádění prací popsaných v § 79 odst. 2 a § 103 stavebního zákona.

Specifickým případem z hlediska druhé podmínky je stanovení náležitostí žádosti o obnovu kulturní památky nebo v případě prací v památkové rezervaci, památkové zóně nebo ochranném pásmu vymezeném podle § 17 zákona o státní památkové péči, v případě, kdy na závazné stanovisko bude navazovat postup stavebního úřadu podle stavebního zákona. Pokud bude předmět řízení posuzován i stavebním úřadem (přičemž není rozhodné, zda rozhodnutím, nebo zjednodušeným postupem, jako je např. souhlas), je náležitostí žádosti o vydání závazného stanoviska orgánu státní památkové péče rovněž kompletní projektová dokumentace splňující náležitosti podle vyhlášky č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb, ve znění pozdějších předpisů pokud takovou dokumentaci stavební předpisy v konkrétním případě vyžadují. Podle § 4 stavebního zákona vydávají dotčené orgány závazná stanoviska pro stavební úřady. Musí zde být dána shoda předmětu řízení vedeného orgánem státní památkové péče a řízení vedeného stavebním úřadem včetně možnosti ověření tohoto faktu, což je možné dovodit právě z projektové dokumentace. Tento závěr pak vychází nejen z citované právní úpravy, ale i z doporučení Ministerstva pro místní rozvoj (Koordinované závazné stanovisko, Metodické doporučení Odboru územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj. In Pořizovatelská praxe – příloha časopisu Urbanismus a územní rozvoj, ročník X, 2007, č. 1, s. 4–7.).

Pokud žádost o závazné stanovisko výše uvedené náležitosti neobsahuje, má podobu např. ideového záměru, hmotové studie atp., lze takovou žádost podle § 14 odst. 1 či 2 zákona o státní památkové péči posoudit, pokud splňuje obecné požadavky určitosti žádosti podle správního řádu. K takové žádosti však orgán státní památkové péče vydá závazné stanovisko formou správního rozhodnutí, neboť není dána navazující rozhodovací pravomoc stavebního úřadu, na což ve svém rozsudku č. j. 2 As 234/2020 – 21 ze dne 16. 12. 2020 mimo jiné poukazuje Nejvyšší správní soud. Pro žadatele může kladné rozhodnutí z hlediska zájmů státní památkové péče znamenat základní pojistku, že práce následně popsané v podrobnější a finančně náročnější projektové dokumentaci nemohou být s ohledem na zásadu respektování práv nabytých v dobré víře podle § 2 odst. 3 správního řádu orgánem státní památkové péče označeny jako nepřijatelné. V případě, že by první procesní obranu poskytovalo až odvolání proti rozhodnutí stavebního úřadu, znamenalo by to, že by stavebník byl povinen i v případě negativního postoje orgánu státní památkové péče vypracovat projektovou dokumentaci, o níž by předem věděl, že v první instanci nebude stavebním úřadem povolena a mohl by se bránit až přezkumem podle § 149 odst. 7 správního řádu (k povinnosti zpracovat za těchto okolností požadovanou dokumentaci viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 29/2019 – 34 ze dne 20. 8. 2020). Možnost posouzení žádosti či dokumentace nesplňující požadavky vyhlášky o dokumentaci staveb rozhodnutím orgánu státní památkové péče sebou nese rychlejší cestu přezkumu i právní základ zákazu toho, že by následně zpracovaná projektová dokumentace byla shledána jako nepřijatelná, když základní koncept úprav již byl pravomocně z hlediska zájmů státní památkové péče připuštěn. Současně je třeba připomenout, že jde o možnost a nikoli povinnost stavebníka a je na uvážení stavebníka, kterou z možností si v konkrétním případě sám zvolí. Z výše uvedeného vyplývá, že základním předpokladem pro odpověď na otázku ad a) není to, zda obecně problematika následně bude řešena postupem podle stavebního zákona, ale jakou kvalitu má z hlediska stanovených náležitostí žádost o vydání závazného stanoviska orgánu státní památkové péče.

Ministerstvo kultury předesílá, že nezná obsah žádosti klientů podatele v jím zmíněné věci. Pokud však bude vycházet z příloh, které tvoří součást tohoto podání, lze na jejich základě dospět k závěru, že podání v dané věci nesplňovalo požadavky uvedené ve vyhlášce č. 499/2006 Sb. Za tohoto předpokladu v souladu s názorem Nejvyššího správního soudu uvedeného ve výše citovaném rozsudku č. j. 2 As 234/2020 – 21 tak Ministerstvo kultury dospělo k závěru, že zde byl dán důvod pro vydání závazného stanoviska formou správního rozhodnutí.

K dotazu ad b)

Je pro odpověď na otázku ad a) podstatné, zdali v době podání již bylo zahájeno správní povolovací řízení (územní, stavební) u příslušného stavebního úřadu?

K dotazu ad b) zní odpověď nikoli. Podstatné z hlediska formy závazného stanoviska ve vazbě na § 44a odst. 3 zákona o státní památkové péči není, zda v dané věci zahájil řízení stavební úřad, ale jakou kvalitu má žádost o závazné stanovisko orgánu státní památkové péče (viz odpověď výše).

K dotazu ad c)

Pokud orgán státní památkové péče v reakci na žádost o vydání závazného stanoviska ke stavebnímu záměru, které má být podkladem pro stavební řízení, stanovisko nevydá ani do 30 dnů od jejího doručení, platí fikce souhlasného stanoviska?

K dotazu ad c) je třeba uvést, že tuto problematiku upravuje § 4 odst. 9 stavebního zákona (v podání je pravděpodobně v důsledku chyby v psaní uvedeno ustanovení § 2 odst. 9 stavebního zákona, nicméně Ministerstvo kultury s ohledem na kontext podání předpokládá, že míněno bylo ustanovení § 4 odst. 9 stavebního zákona). Předpokladem aplikace tohoto ustanovení je, že na dotčený orgán je podána žádost v kvalitě popsané v odpovědi ad a).

Ministerstvo kultury požadavek kvality žádosti o vydání závazného stanoviska orgánu státní památkové péče v minulosti vyjádřilo již v roce 2016 ve výkladovém stanovisku nazvaném *Rozsah projektové dokumentace a žádost o vydání závazného stanoviska dle § 14 a zveřejněném např. ZDE v materiálu Seznam výkladových stanovisek k aplikaci zákona o státní památkové péči s odkazy*. V případě, že žádost o vydání závazného stanoviska orgánu státní památkové péče nesplňuje náležitosti žádosti u stavebního úřadu, orgán státní památkové péče vydává rozhodnutí podle části druhé správního řádu a na vydání tohoto závazného stanoviska ustanovení § 4 odst. 9 stavebního zákona nedopadá a nelze vydat fiktivní kladné závazné stanovisko formou rozhodnutí uplynutím 30, popř. 60 dní od podání žádosti. Ministerstvo kultury však zdůrazňuje, že nezná obsah této žádosti a vychází pouze z kontextu podání podatele a jeho příloh.

K dotazu ad d)

Pokud orgán státní památkové péče v reakci na žádost o vydání závazného stanoviska ke stavebnímu záměru, které má být podkladem pro stavební řízení, stanovisko nevydá ani do 60 dnů od jejího doručení, platí fikce souhlasného stanoviska?

K dotazu ad d) je třeba uvést, že na takto formulovaný dotaz s ohledem na výše uvedené skutečnosti nelze jednoznačně odpovědět. Ministerstvo kultury si nejen pro účel odpovědi na otázku položenou ad d), ale i obecně dovolí popsat možné základní varianty a následně i odpověď na uvedený dotaz.

Za předpokladu

a. že žádost o závazné stanovisko splňuje požadavky na obsahové náležitosti žádosti jak podle zákona o státní památkové péči a jeho prováděcích předpisů, tak podle stavebního zákona a jeho prováděcích předpisů, je závazné stanovisko vydáváno formou závazného stanoviska ve formě dle § 149 správního řádu a může dojít i k situaci popsané v § 4 odst. 9 stavebního zákona, tj. mohla by nastat i fikce vydání souhlasného závazného stanoviska bez podmínek, nebo

b. že žádost o závazné stanovisko není podána ve věci, ve které je oprávněn rozhodovat stavební úřad, např. žádost nesplňuje požadavky na obsahové náležitosti žádosti jak podle zákona o státní památkové péči a jeho prováděcích předpisů, tak i podle stavebního zákona a jeho prováděcích předpisů, je závazné stanovisko vydáváno formou správního rozhodnutí a nemůže dojít k situaci popsané v § 4 odst. 9 stavebního zákona, tj. nemůže nastat fikce vydání souhlasného závazného stanoviska bez podmínek.

Pro širší kontext dané problematiky považuje Ministerstvo kultury za vhodné zopakovat, že není sporu, že již po přijetí stavebního zákona v roce 2006 nastal stav, který minimálně z terminologického hlediska není šťastný a přijetím aktuální změny stavebního zákona se dále prohloubil. To se ostatně již v roce 2009 promítlo do usnesení vlády, ze kterého vyplynul Ministerstvu kultury úkol nahradit v zákoně o státní památkové péči pojem „závazné stanovisko“ tam, kde je tento pojem užíván ve významu odlišném, než v jakém je používán správním řádem, jiným pojmem. Dosavadní snahy Ministerstva kultury o nápravu tohoto stavu zatím nebyly úspěšné. Na základě tohoto úkolu byl v návrhu změny zákona o státní památkové péči v roce 2011 nahrazen pojem „závazné stanovisko“ tam, kde forma tohoto aktu jednoznačně neodpovídá ustanovení § 149 správního řádu, pojmem „souhlas“. Konkrétně šlo o terminologickou úpravu ustanovení § 44a odst. 3 zákona o státní památkové péči (tuto terminologickou změnu však bylo nutné promítnout i do všech dalších souvisejících ustanovení s § 44a odst. 3, resp. § 14 tohoto zákona). Označení správního aktu jako „souhlas“ bylo v roce 2011 použito v českém právním řádu např. u výsledků správní činnosti orgánů ochrany životního prostředí dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody krajiny, ve znění pozdějších předpisů, nebo v případě stavebních úřadů dle stavebního zákona z roku 2006; viz důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, zdroj <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORN8M4D47GL>. Tento návrh byl Ministerstvem kultury v prosinci 2013 stažen z vlády. Následně v návrhu zákona o ochraně památkového fondu z roku 2015 bylo pro označení tohoto aktu využito v § 47 vládního návrhu zákona o ochraně památkového fondu ve spojení s § 138 téhož návrhu pojmu „posouzení“; viz návrh zákona o ochraně památkového fondu; vládní návrh zákona o ochraně památkového fondu a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (zákon o ochraně památkového fondu) /sněmovní tisk 666, Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna 2013 – 2017/, <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&T=666>. Dne 12. 7. 2017 zamítla Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky hlasováním č. 177 ve třetím čtení vládní návrh zákona o ochraně památkového fondu. Zatím posledním návrhem na řešení této problematiky opět přímo v zákoně o státní památkové péči je vládní návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím stavebního zákona, sněmovní tisk č. 1009, který předpokládá, že v ustanovení § 14 odst. 1 a 2 zákona o státní památkové péči by byly alternativně použity pojmy rozhodnutí a závazné stanovisko v souladu s tím, jak tyto pojmy používá správní řád z roku 2004. Formu aktu orgánu státní památkové péče v konkrétním případě by měl řešit § 14 odst. 8 zákona o státní památkové péči, který stanoví, že orgán státní památkové péče vydává závazné stanovisko podle odstavců 1 nebo 2 v případech, navazuje-li na jeho postup rozhodnutí stavebního úřadu podle stavebního zákona; v ostatních případech vydává orgán státní památkové péče rozhodnutí. Viz <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&T=1009>.

3) Neodstranění vad žádosti o závazné stanovisko pro postupy a řízení dle stavebního zákona

Otázka:

Obracím se na Vás s dotazem, jak máme dále procesně postupovat. Situace je následující:

Vedeme řízení na žádost o vydání ZS podle ustanovení § 149 SŘ do řízení stavebního úřadu. Během projednávání se ukázalo, že žádost je nedostatečná a vyzvali jsme žadatele k doplnění žádosti. Poprvé jsme ho vyzvali 26. 2. 2021 a poskytli mu lhůtu 60 dnů, kdy nám žadatel pět dnů před uplynutím této lhůty sdělil, že nám požadované doplnění neposkytne. Následně jsme jej tedy vyzvali opakovaně 26. 4. 2021 a poskytli mu lhůtu pro doplnění 30 dnů. Po 28 dnech nám žadatel opět sdělil, že nám požadované doplnění neposkytne a zároveň napadl náš postup stížností (zasílám v příloze). Dnes, tj. 28. 5. 2021 je posledním dnem lhůty, kdy může žadatel doplnit potřebné informace a naplnit tak naši výzvu. Vzhledem k tomu, že nám již sdělil, že to neudělá, bych se rád ujistil o našem dalším postupu.

V úvahu připadá podle našeho názoru pouze postup podle ustanovení § 149 odst. 5 SŘ, kde je mj. uvedeno, že *„Neodstraní-li žadatel vady žádosti, které brání vydání závazného stanoviska, správní orgán písemně sdělí žadateli, že závazné stanovisko nemůže být vydáno.“* Rád bych se zeptal, zda je to tak a jakým způsobem má být toto sdělení co do obsahu formulováno? Postačí tedy pouze sdělit žadateli, že nedodal a tudíž ZS nebude vydáno, nebo je třeba popsat celý postup řízení včetně věcného hodnocení podkladů?

Ve výše citovaném ustanovení § 149 odst. 5 SŘ se dále uvádí: *„Ode dne odstranění vad žádosti počne běžet nová lhůta pro vydání závazného stanoviska.“* Zajímalo by mne, zda tato lhůta začne běžet i v případě, že žadatel požadované doplnění nedodal a v důsledku toho může nastat po 30 dnech fikce ZS podle stavebního zákona?

Jak do celého procesního postupu zasáhne „stížnost“, kterou žadatel adresuje našemu nadřízenému správnímu orgánu? Ptám se především proto, že může běžet lhůta pro fikci ZS (viz bod č. 2).

Z předchozích dotazů vyplývá, že poslední otázkou je kdy můžeme/musíme vydat sdělení podle ustanovení § 149 odst. 5 SŘ, resp. máme-li čekat na reakci nadřízeného orgánu, nebo máme postupovat samostatně bez ohledu na onu stížnost?

Odpověď:

Předpokladem pro formulování odpovědi jsou následující procesní kroky:

- a) podání vadné žádosti,
- b) výzva dotčeného orgánu k odstranění vad a
- c) neodstranění vad žadatelem ve stanovené lhůtě (zde považujeme za bezpředmětné, zda žadatel výslovně uvedl, že vady odstraňovat nebude nebo zda jen nechal lhůtu uplynout mlčky).

K tomuto procesnímu momentu, tj. neodstranění vad ve stanovené lhůtě, je formulována níže uvedená odpověď.

Ad 1

Ustanovení § 149 odst. 5 správního řádu dopadá na situaci, kdy byl žadatel vyzván k odstranění vady, a současně musí být splněna podmínka, že jde o vadu, která brání vydání závazného stanoviska. Pro postup podle předmětného ustanovení tak nestačí následující:

- prostý fakt vady žádosti,
- výzvy k jejímu odstranění
- marné uplynutí lhůty k jejímu odstranění,

ale současně musí být zřejmé, proč jde o vadu, která brání vydání závazného stanoviska. Správní řád ani stavební zákon současně neřeší, co se děje ve chvíli, kdy někdo byl vyzván k odstranění vady a on ji ve stanovené lhůtě neodstranil, ale současně jde o vadu, která vydání závazného stanoviska nebrání. V takovém případě by měl dotčený orgán závazné stanovisko vydat, tj. posoudit žádost po věcné stránce. V opačném případě, když žadatel neodstraní vady, které brání vydání závazného stanoviska, pak dotčený orgán vypraví přípis, že vzhledem k neodstranění konkrétních vad, které brání vyhovění žádosti, nebude vydáno závazné stanovisko. Dotčený orgán by tak měl učinit v řádu dnů a nikoliv týdnů od uplynutí lhůty na doplnění. Orgán by měl v přípisu konkrétněji popsat podstatné vady, které brání vyhovění žádosti. Za podstatné vady žádosti lze považovat především situaci, kdy žadatel k žádosti o závazné stanovisko nepřiloží listiny, nebo jiné důkazní prostředky, které jsou pro posouzení podstatné a jimž disponuje právě žadatel.

Ad 2

V této otázce je předpokládáno, že i nedoplněním žádosti, ač k tomu doplnění byl žadatel vyzván, by se mohla rozběhnout rozebíhá nová 30 denní lhůta. Tuto úvahu však nepovažuje PI za zcela správnou. Nemůže automaticky platit, že nečinnost na straně žadatele by mohla způsobit vydání závazného stanoviska fikcí. Výzva k odstranění vad ze strany dotčeného orgánu by byla úkonem bez významu. Výzva k odstranění vad žádosti je velmi silný procesní krok a pro žadatele bez možnosti obrany. Měla by být používána uvážlivě.

Základní otázkou (správním řádem i stavebním zákonem neřešenou) však je, co se děje z hlediska lhůt v případě neodstranění „nepodstatné“ vady žádosti, která nebrání vydání závazného stanoviska.

Zde lze pravděpodobně uvažovat i o tom, že by bylo možné využít analogii práva ve prospěch žadatele a že marným uplynutím lhůty by se opět rozběhla nová lhůta pro vydání závazného stanoviska, která by v případě vazby na ustanovení § 4 odst. 9 stavebního zákona mohla být završena i fikcí vydání souhlasného závazného stanoviska bez podmínek.

Předpoklad pro postup dotčeného orgánu podle § 149 odst. 5 správního řádu není naplněn a závazné stanovisko by mělo být vydáno. Mohlo by tak dojít i fikci vydání závazného stanoviska, pokud by uplynula lhůta 30 dnů od uplynutí lhůty na odstranění vad žádosti.

Předpokladem však je, že jde o vadu, která vydání závazného stanoviska nebrání. O jakou vadu jde, to zatím nevíme a stávající literatura zatím tento problém neřeší. Předpokládáme však, že orgány památkové péče budou vyzývat především k odstranění „podstatných“ vad žádosti, tj. těch, které brání vydání závazného stanoviska. Reálný příklad, kdy by bylo možné vydat závazné stanovisko, ale formou rozhodnutí k přípravě prací je situace, kdy žádost neobsahovala projektovou dokumentaci podle stavebního zákona (k náležitostem žádosti o závazné stanovisko, které bude podkladem pro rozhodování stavebního úřadu, viz více výkladové stanovisko Ministerstva kultury *Rozsah projektové dokumentace a žádost o vydání závazného stanoviska dle § 14* a zveřejněném např. [ZDE](#) v materiálu [Seznam výkladových stanovisek k aplikaci zákona o státní památkové péči s odkazy](#)) a žadatel přes výzvu orgánu památkové péče žádost nedoplnil. Orgán památkové péče je zmocněn dle § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči vydat rozhodnutí k přípravě prací, které však nemůže sloužit jako podklad pro postup podle stavebního zákona. V takovém případě však nelze uvažovat o fikci vydání souhlasného závazného stanoviska bez podmínek podle § 4 odst. 9 stavebního zákona (k této problematice viz stanovisko Ministerstva kultury, které je připojeno v příloze – viz bod 2 materiálu)

Ad 3 a 4

Po procesní stránce podání stížnosti nemá na výše uvedené odpovědi vliv. Tedy bez ohledu na podání žádosti by měl dotčený orgán přikročit k vyhodnocení vady a buď zvolit postup podle § 149 odst. 5 správního řádu, nebo vycházet z analogie, která je popsána v předchozím bodu.

Jinou otázkou neřešenou jak ve správním řádu, tak ve stavebním zákoně je, jakou má nadřízený dotčený orgán možnost ovlivnit postup podřízeného dotčeného orgánu, když je zde dána velmi krátká lhůta – 30 nebo případně max 60 dnů. Fakticky toto vylučuje zásah nadřízeného orgánu, protože se nestačí s případem seznámit. Pokud by bylo vydáno závazné stanovisko nebo nastala fikce vydání souhlasného závazného stanoviska, je možné ze strany nadřízeného dotčeného orgánu reagovat na tuto situaci přezkumem v běžném režimu podle správního řádu nebo v případě fikce speciálním postupem podle § 4 odst. 10 stavebního zákona. Když ale věc skončí nedoplněním a přípisem, pak jediná možnost, jak napravit pochybení prvoinstančního dotčeného orgánu, je zřejmě výzva k opětovnému podání žádosti a pak atrahování věci. Na druhou stranu je však třeba připomenout, že tento přípis nelze vnímat jako překážku věci pravomocně rozhodnuté ve smyslu § 48 odst. 2 správního řádu.

4) Speciální přezkum fiktivního závazného stanoviska dle § 4 odst. 10 stavebního zákona a nastavení rozhodovací praxe nadřízeným dotčeným orgánem

Otázka:

Dům č. p. 147 v XY je kulturní památkou a zároveň se nachází v památkové zóně XY. Dva spolumajitelé dům koupili za účelem zřízení dvou provozoven v přízemí a čtyř bytových jednotek – 2 v patře, 2 v podkroví a realizaci kanalizační přípojky. Práce začaly realizovat na přelomu ledna a února a přitom „malovali“ dokumentaci ve stupni DUR+DSP. Dne 3. 3. 2021 podali žádost o vydání závazného stanoviska na Magistrát města L., odbor životního prostředí, oddělení památkové péče, kde po marném uplynutí 30denní lhůty „vzniklo“ tzv.

fiktivní závazné stanovisko. Případ se tak dostal ke mně na stůl. V průběhu května jsem od NPÚ dostala informaci, že práce v objektu probíhají, proto jsem napsala podnět stavebnímu úřadu v XY. Stavební úřad na základě podnětu nařídil zastavení prací a nařídil kontrolní prohlídku stavby. V rámci kontrolní prohlídky jsem zjistila výše uvedené, totiž že některé práce – vyřezání vazných trámů krovu, odstranění záklopového stropu a odstranění omítek v zadním traktu přízemí a patra, byly realizovány před vlastním podáním žádosti o závazné stanovisko. Stavební úřad zároveň požaduje dokumentaci k dodatečnému povolení stavby. Má otázka je tudíž nasnadě. Jak se vypořádat se souhlasným a bezpodmínečným fiktivním závazným stanoviskem prvoinstančního orgánu k dokumentaci pro DUR a DSP? Je celkem logické, že k pracím, které ještě nebyly realizovány, mohu vydat nové závazné stanovisko s podmínkami a část fiktivního stanoviska tak zrušit. Co se zbylou částí, která byla realizována bez závazného stanoviska a k níž požaduje stavební úřad dokumentaci k dodatečnému stavebnímu povolení? Mám ho zrušit a vydat nové ZS dle § 11 odst. 3 PZ a poté bude prvoinstanční orgán památkové péče vydávat nové ZS k dokumentaci pro dodatečné stavební povolení, která bude prakticky totožná, nebo mám tuto část fiktivního ZS zrušit a zastavit s tím, že je bezpředmětná? Mohu vůbec zrušit (případně čím – rozhodnutí, usnesení) ZS bez náhrady novým ZS? Dle mého skromného názoru to právní úprava § 4 odst. 10 stavebního zákona neumožňuje.

Druhou otázku mám k dokumentaci pro realizaci prací. Můžeme vyžadovat tento stupeň dokumentace, když dokumentace pro DSP není z pohledu památkové péče dostatečně podrobná (jedná se o výplňové prvky – dveře, podlahy, výkladek)? Jsem přesvědčena, že můžeme, i že jsme tento problém již řešili, ale už nevím, na jakém právním základě.

Odpověď:

Pochopil jsem, že stavební povolení vydáno nebylo, a existuje ve věci jen fiktivní závazné stanovisko dle § 4 odst. 9 stavebního zákona (dále jen „FSZ“).

FZS můžeme na nadřízeném dotčeném orgánu zrušit, i když jsou práce realizovány, pokud splníme lhůtu 6 měsíců od vydání stavebního povolení, samozřejmě je zvažít ochranu práv nabytých v dobré víře. Tady, znova jak jsem pochopil, dobrá víra na straně stavebníka chybí. Zčásti realizoval práce bez ZS a v další části bez stavebního povolení. V takovém případě dobrou víru stavebníka nevidím.

FZS (a to v rozsahu, v jakém byl žádostí vymezen předmět řízení dne 3. března 2021) je potřeba přehodnotit postupem podle § 4 odst. 10 stavebního zákona. Budete psát ZS k celému předmětu žádosti a nebudete v závazné části rozlišovat mezi provedenými a neprovedenými pracemi. V odůvodnění ZS je potřeba uvést, jaké práce k datu vydání ZS jsou realizovány a jaké nikoliv. Na základě Vašeho ZS může/nemusí stavební práce již realizované práce dodatečně povolit.

Pokud potřebuje památková péče podrobnější dokumentaci např. ve formě prováděcí PD, pak do ZS vydaného dle § 4 odst. 10 stavebního zákona je potřeba dát podmínku, že pro konkrétní část - parket/oken/ restaurování bude předložena parametry specifikovaná PD.

Závěrem jen pro jistotu konstatuji, že k fikci závazného stanoviska může dojít jak ve vazbě na zmocnění podle § 14 odst. 1 nebo 2, tak i podle § 11 odst. 3 zákona o státní památkové péči

(bude-li vydáváno na žádost). Případná oprava ve věci ustanovení, na základě kterého mělo být závazné stanovisko vydáno, je dle našeho soudu realizovatelná i v rámci postupu podle § 4 odst. 10 stavebního zákona.

B. Změny zákona o státní památkové péči v souvislosti s přijetím nového stavebního zákona

Dne 29. 7. 2021 vyšel ve Sbírce zákonů zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon – sbírkové znění tohoto zákona je k dispozici na adrese <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=39191>.

Téhož dne vyšel ve Sbírce zákonů rovněž zákon č. 284/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím stavebního zákona - sbírkové znění tohoto zákona je k dispozici na adrese <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=39191>.

V případě nefunkčnosti výše uvedeného linku lze odkázat přímo na základní záložku sbírky zákonů - <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>, přičemž oba předpisy byly zveřejněny v částce 124.

Zatímco úplné znění stavebního zákona je obsaženo ve výše uvedené formě sbírkového znění, u podoby novelizovaného zákona o státní památkové péči je tato situace složitější, a proto jsme připravili následující **stručné shrnutí změn zákona o státní památkové péči, které budou účinné od 1. 7. 2023. Změny popsané dále nelze aplikovat již nyní, ale až od zmíněného data.**

1. Došlo k rozšíření orgánní struktury orgánů státní památkové péče. Těmito orgány jsou

- a) obecní úřady obcí s rozšířenou působností
- b) stavební úřady
- c) krajské úřady
- d) Kancelář prezidenta republiky
- e) Ministerstvo kultury

Role odborné organizace státní památkové péče, kterou je státní příspěvková organizace Ministerstva kultury **Národní památkový ústav**, byla zachována a Národní památkový ústav plní stejnou funkci ke stavebním úřadům jakou má dnes ve vztahu k dosavadním orgánům státní památkové péče.

2. Role prvoinstančních orgánů státní památkové péče při povolování staveb v režimu stavebního zákona

- a) dotčeným orgánem státní památkové péče pro **národní kulturní památky** je **krajský úřad**

- b) dotčeným orgánem státní památkové péče pro **kulturní památky** a nemovitosti, které nejsou kulturními památkami, ale nacházejí se v **památkové rezervaci nebo památkové zóně**, je **obecní úřad obce s rozšířenou působností**
- c) dotčeným orgánem státní památkové péče pro nemovitosti, které nejsou kulturními památkami, ale nacházejí se v **ochranném pásmu podle § 17 zákona o státní památkové péči** (může jít o ochranné pásmo památkové rezervace, ochranné pásmo památkové zóny, ochranné pásmo nemovité kulturní památky nebo ochranné pásmo nemovité národní kulturní památky), je **stavební úřad**
- d) dotčeným orgánem státní památkové péče **pro území národní kulturní památky Pražský hrad** je **Kancelář prezidenta republiky**.

3. Forma aktů, ve kterých dotčené orgány formulují své závěry k ochraně zájmů státní památkové péče ve věcech, které podléhají regulaci podle stavebního zákona:

- a) **závazné stanovisko** – platí pro obecní úřad obce s rozšířenou působností, krajský úřad, Kancelář prezidenta republiky
- b) **správní rozhodnutí** – platí pro stavební úřady (zájmy státní památkové péče nebudou posuzovány samostatně v podkladovém aktu pro finální rozhodnutí a jejich posouzení bude součástí až finálního povolení záměru).

4. Dělicí kritérium pro to, **kdy** orgán státní památkové péče vydává **rozhodnutí a kdy závazné stanovisko** podle § 14 zákona o státní památkové péči, je nově upraveno v § 14 odst. 8 zákona o státní památkové péči, namísto v dosavadním § 44a odst. 3 zákona o státní památkové péči. Orgán státní památkové péče vydává závazné stanovisko podle § 14 odst. 1 nebo 2 zákona o státní památkové péči v případech, navazuje-li na jeho postup rozhodnutí stavebního úřadu podle stavebního zákona; v ostatních případech vydává orgán státní památkové péče rozhodnutí. Na stávajícím věcném řešení se tedy nic podstatného nemění.

5. Nově je **vymezen okruh prací na nemovitostech**, které nejsou kulturní památkou, ale nacházejí se **v památkové rezervaci nebo památkové zóně**, vyžadující předem závazné stanovisko orgánu státní památkové péče podle § 14 odst. 2 zákona o státní památkové péči. Jde o následující práce:

- a) stavba,
- b) změna stavby
- c) terénní úprava,
- d) umístění nebo odstranění reklamního zařízení,
- e) umístění nebo odstranění reklamního nebo informačního poutače, pokud nejde o reklamní zařízení podle stavebního zákona,
- f) odstranění stavby,
- g) úprava dřevin ve smyslu § 6a odst. 1 zákona o státní památkové péči nebo
- h) udržovací práce na výše uvedené nemovitosti.

I nadále platí možnost **deregulace této povinnosti plánem ochrany** podle § 6a a dále speciální úprava **řešení přípolože** podle § 2i odst. 3 zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení

výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací, ve znění pozdějších předpisů.

6. Nově je upraven **okruh prací v ochranném pásmu podle § 17 zákona o státní památkové péči**, při jejichž posouzení bude zájmy státní památkové péče hájit stavební úřad. Jde o povolení záměru definovaného ve stavebním zákoně. Takovým záměrem je:

- a) stavba,
- b) soubor staveb,
- c) zařízení,
- d) údržba dokončené stavby nebo
- e) terénní úprava.

Zde je třeba připomenout, že **posouzení stavebního úřadu nevyžaduje záměr**, který **nezasahuje žádným způsobem do vnějšího vzhledu nemovitosti**, která není kulturní památkou, ale nachází se v ochranném pásmu podle § 17 zákona o státní památkové péči.

I nadále pak má obecní úřad obce s rozšířenou působností zachovánu pravomoc **při vymezení ochranného pásma určit**, u kterých nemovitostí v ochranném pásmu, nejsou-li kulturní památkou, nebo u jakých druhů prací na nich, včetně úpravy dřevin, **je vyloučena povinnost posouzení zájmů státní památkové péče**.

Role odborné organizace státní památkové péče, kterou je **Národní památkový ústav**, je ve vztahu k posuzování záměru stavebním úřadem koncipována obdobně jako v § 14 zákona o státní památkové péči.

7. Ustanovení § 44a odst. 4 zákona o státní památkové péči řeší **případ pozitivního konfliktu dotčených orgánů státní památkové péče v případě**, kdy se **nemovitost**, která není kulturní památkou, **nachází na území památkové rezervace, popř. památkové zóny a současně na území ochranného pásma** nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky nebo jiné památkové rezervace, popř. jiné památkové zóny. Typickým příkladem může být ochranné pásmo pražské památkové rezervace, na jehož území se nachází hned několik památkových zón. **V takových případech je nadále dotčeným orgánem státní památkové péče obecní úřad obce s rozšířenou působností** a nikoliv stavební úřad.

8. **Ochranné pásmo** se podle § 17 nově vymezuje **opatřením obecné povahy** a nikoli správním rozhodnutím jako dosud.

9. **Pro vymezení nebo změnu ochranného pásma nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny** podle § 17 zákona o státní památkové péči již **není podmínkou předchozí podnět (návrh) krajského úřadu** ani dohoda s Ministerstvem kultury.

Role odborné organizace státní památkové péče, kterou je **Národní památkový ústav**, byla zachována a Národní památkový ústav se povinně vyjadřuje jak k vymezení jakéhokoli

ochranného pásma podle § 17 zákona o státní památkové péči, tak k jeho změně nebo zrušení.

10. Analogicky jako v případě dosavadní úpravy v § 14 zákona o státní památkové péči bude mít **souhlas s přemístěním stavby** podle § 18 odst. 1 zákona o státní památkové péči **dvě možné formy**. Souhlas podle § 18 odst. 1, je-li vydán krajským úřadem **ve věci, o které není příslušný rozhodovat stavební úřad** podle zvláštního právního předpisu, je **rozhodnutím** ve správním řízení, **jinak je závazným stanoviskem**.

11. Role prvoinstančních orgánů státní památkové péče v rámci územního plánování

a) **Ministerstvo kultury** je dotčeným orgánem při pořizování

- územního rozvojového plánu, což platí pro celé území státu,
- zásad územního rozvoje, což platí pro celé území státu,
- další územně plánovací dokumentace, pokud je touto dokumentací řešeno území, ve kterém se nachází památková rezervace nebo nemovitá věc nebo soubor nemovitých věcí zapsaných na Seznamu světového dědictví,

b) **krajský úřad** je dotčeným orgánem při pořizování územního plánu nebo regulačního plánu, pokud je jimi řešeno území, ve kterém se nachází národní kulturní památka nebo památková zóna, není-li dotčeným orgánem ministerstvo kultury,

c) **obecní úřad obce s rozšířenou působností** je dotčeným orgánem při pořizování územního plánu nebo regulačního plánu, pokud je jimi řešeno území, ve kterém se nachází kulturní památka, není-li dotčeným orgánem ministerstvo kultury nebo krajský úřad,

d) **stavební úřad** je dotčeným orgánem při pořizování územního plánu nebo regulačního plánu a při vymezení zastavěného území a při vyhlášení územního opatření pro území, ve kterém se nachází ochranné pásmo (§ 17), není-li dotčeným orgánem ministerstvo kultury, krajský úřad nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností.

Výše uvedená dotčenost je nově konstruována tak, že **ten orgán, který se vyjadřoval** podle výše uvedených pravidel **ke konkrétní územně plánovací dokumentaci, se vyjadřuje i k jakékoli změně této územně plánovací dokumentace** (platí to i v případě, kdy změnou není dotčena ta část území, která byla rozhodující pro určení dotčenosti při projednávání územně plánovací dokumentace jako celku). Jako příklad lze uvést situaci, kdy se k územnímu plánu obce vyjadřoval krajský úřad, neboť se v řešeném území nachází národní kulturní památka. Ke změně tohoto územního plánu se rovněž bude vyjadřovat krajský úřad, a to bez ohledu na skutečnost, zda se v území, které je dotčeno změnou, nachází národní kulturní památka.

Kancelář prezidenta republiky nemá postavení dotčeného orgánu státní památkové péče v rámci územního plánování.

12. Role prvoinstančních orgánů k zabezpečení nepředvídaného archeologického nálezu, k němuž došlo při přípravě nebo provádění stavby podle stavebního zákona

- a) **krajský úřad** při provádění obnovy národní kulturní památky,
- b) **obecní úřad obce s rozšířenou působností** při provádění obnovy kulturní památky nebo prací na nemovitosti, která není kulturní památkou, ale nachází se v památkové rezervaci nebo památkové zóně,
- c) **Kancelář prezidenta republiky** pro území národní kulturní památky Pražský hrad,
- d) **stavební úřad** pro ostatní případy, není-li dotčeným orgánem krajský úřad, obecní úřad obce s rozšířenou působností nebo Kancelář prezidenta republiky.

13. Postavení prvoinstančních orgánů státní památkové péče v rámci přestupkového řízení a správní tresty. Tato problematika je řešena následovně:

- a) **obecní úřad obce s rozšířenou působností** řeší přestupky na úseku státní památkové péče s výjimkou problematiky ochranných pásem podle § 17 zákona o státní památkové péči ve stávajícím rozsahu, může uložit pokutu až do výše 2.000.000 Kč,
- b) **stavební úřad** řeší přestupky na úseku státní památkové péče, které se dotýkají protiprávního jednání v ochranných pásmech podle § 17 zákona o státní památkové péči, může uložit pokutu až do výše 2.000.000 Kč,
- c) **krajský úřad** řeší přestupky na úseku státní památkové péče ve stávajícím rozsahu, může uložit pokutu až do výše 4.000.000 Kč,
- d) **Kancelář prezidenta republiky** řeší přestupky spáchané na území národní kulturní památky Pražský hrad, s ohledem na jejich charakter může uložit pokutu až do výše 2.000.000 Kč nebo převážně až do výše 4.000.000 Kč,
- e) **Ministerstvo kultury** na úseku státní památkové péče ve stávajícím rozsahu, může uložit zákaz činnosti až na 2 roky nebo nově i pokutu až do výše 4.000.000 Kč.

14. Na území národní kulturní památky Pražský hrad může archeologický výzkum provádět výlučně Archeologický ústav AV ČR.

15. S účinností od 1. 7. 2023 bylo **vypuštěno časové omezení platnosti plánu ochrany památkové rezervace nebo památkové zóny podle § 6a.** Tedy pro plán ochrany památkové rezervace nebo památkové zóny, který nabyl účinnosti po 1. 7. 2013, nebude platit stávající omezující časová klausule 10 let vyplývající z § 6a odst. 2 zákona o státní památkové péči.

16. Pouze z terminologického hlediska bylo upraveno znění § 15 odst. 4 a § 23 odst. 5, aby znění těchto ustanovení respektovalo terminologii nového stavebního zákona. Na okraj lze podotknout, že až do této změny byla v § 15 odst. 4 zákona o státní památkové péči použita terminologie nikoli stávajícího stavebního zákona z roku 2006, ale stavebního zákona z roku 1976, ze které vycházel zákon o státní památkové péči při svém schválení.

17. Bez náhrady byla vypuštěna obsoletní úprava obsažená v § 11 odst. 1 zákona o státní památkové péči a stávající odstavce 2 a 3 byly označeny jako 1 a 2.

18. Při změně ochranného pásma nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny, **kteřé bylo vymezeno podle dosavadních právních předpisů, se postupuje podle nového znění § 17** zákona o státní památkové péči. Je tedy bezpředmětné, kdy bylo ochranné pásmo nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny vymezeno, při jeho změně se bude postupovat podle nové úpravy a změna bude provedena opatřením obecné povahy.

V této souvislosti upravila PI rovněž stávající úplné znění zákona o státní památkové péči, a které naleznete i na webu Ministerstva kultury např. **zde**. **Z hlediska aktuální aplikační praxe je tak třeba respektovat právě toto znění zákona o státní památkové péči**.

S ohledem na přehlednost zveřejnilo Ministerstvo kultury samostatně znění zákona o státní památkové péči, které promítá právní úpravu odpovídající změnám v souvislosti s novým stavebním zákonem a která je účinná od **1. 7. 2023**. Toto znění naleznete jak v příloze této Informace z PI tak v na adrese – https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/zakon-o-statni-pamatkove-peci_nstavz-13776.doc.